

ŽIVOT V ČISTOTE A SVÄTOSTI (1TES 4,1–12)

ZÁKLADNÝ VERŠ

Veď Boh nás nepovolal k nečistote, ale k posväteniu. (1Tes 4,7 SEkP)

ZÁKLADNÁ MYŠLIENKA

Boh si želá, aby sa ľudia tešili zo sexuality a považovali ju za vzácny dar. Upozorňuje nás však na možné zneužitie tohto daru.

V prvých troch kapitolách listu Tesaloničanom sa Pavol sústredil predovšetkým na minulosť. V kapitolách 4 a 5 hľadí viac do budúcnosti. Viera tesalonických kresťanov nebola dokonalá. Niečo jej ešte chýbalo. (1Tes 3,10) Preto im chce Pavol pomôcť. Jeho list predstavuje začiatok procesu nápravy, ktorý bude pokračovať, keď sa osobne stretnú.

V prvých troch kapitolách Pavol potvrdil svoje priateľstvo s adresátmi listu. Vo štvrtej kapitole sa zamerl na praktické rady pre ich každodenný život. Hlavná oblasť (aj keď nie jediná), na ktorú sa sústreďuje, je nesprávne chápanie sexuality. Text nešpecifikuje problém, ktorý Pavol rieši. Tesalonických veriacich však dôrazne varuje pred nemravným správaním. O tých, ktorí odmietajú jeho rady, tvrdí, že odmietajú samotného Pána. V sexuálnej oblasti sa stretávame s množstvom problémov. To je zrejme dôvod, prečo Boh inšpiroval Pavla k takému nekompromisnému postoj.

„**ABY STE VŽDY VIAC PROSPIEVALI...**“

Napokon vás teda, bratia, prosíme a napomíname v Pánovi Ježišovi, aby ste vždy viac a viac prospievali v tom, čo ste prijali od nás: ako máte žiť a páčiť sa Bohu, čo už aj žijete. Veď viete, aké príkazy sme vám dali v mene Pána Ježiša. (1Tes 4,1.2 SEKP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavlova modlitba v 1Tes 3,11–13 obsahuje veľa kľúčových výrazov. Apoštol sa k nim vracia vo štvrtej kapitole. V súvislosti s Ježišovým návratom Pavol spomína rast, posvätenie a vzájomnú lásku. Všetky tieto témy sa objavujú aj v ďalšom texte.

Myšlienka rastu a rozhojňovania vo štvrtej kapitole priamo nadväzuje na podobné vyjadrenie v tretej kapitole. Zreteľne to vidíme v preklade prof. Roháčka: „Vás nech ráči Pán rozmnožiť a rozhojniť v láske naproti jeden druhému i naproti všetkým...“ (1Tes 3,12) „A tak ostatne, bratia, prosíme vás a napomíname v Pánu Ježišovi, aby ste v tom, ako ste prijali od nás, ako sa máte chovať a lúbiť sa Bohu, ako sa aj chováte, aby ste v tom ešte väčšmi hojnili.“ (4,1)

Pavol bol pri tom, keď tesalonickí kresťania robili svoje prvé „kroky“ vo viere. Teraz sa modlí, aby duchovne rástli a ich kresťanský život sa pod vedením Ducha Svätého deň čo deň „rozhojňoval“ a prinášal ovocie.

Slovo „napokon“ na začiatku štvrtej kapitoly naznačuje, že Pavol nadväzuje na to, čo povedal predtým. Ďakuje Bohu za to, že jeho priatelia sa vydali na svoju duchovnú púť správnym spôsobom. Želá si, aby v raste pokračovali a napredovali v tom, čomu ich učil.

Vo štvrtej kapitole (1Tes 4,1.15) sú veľmi zaujímavé dve zmienky o Ježišovi. Naznačujú, že Pavol priamo nadväzuje na Ježišovo učenie. Neponúka len dobre mienenú radu. Aj Ježiš vyzval svojich nasledovníkov k tomu, o čom teraz hovorí aj Pavol. Ako služobník predstavuje pravdy, ktoré sa naučil od Krista.

APLIKÁCIA

- Čo pre teba znamená žiť tak, aby si sa páčil Bohu? Prečo sa Tvorca celého vesmíru zaujíma o tvoj každodenný život na tejto zemi?

BOŽOU VÔLOU JE NAŠE POSVÄTENIE

**„Lebo toto je Božia vôľa: vaše posvätenie, aby ste sa zdržiavali smilstva.“
(1 Tes 4,3 SEKP)**

Verše 3 – 8 tvoria logický myšlienkový celok. Božou vôľou pre tesalonických kresťanov je „posvätenie“ alebo „svätosť“. (1Tes 4,3.4.7) Pavol hneď vysvetlí, čo tým myslí. Každý kresťan sa podľa neho má „zdržiavať smilstva“ a „náruživé žiadostivosti“. (v. 3.4) Túto pasáž o posvätenom živote Pavol končí troma dôvodmi pre svätý život (v. 6–8): (1) Boh trestá takéto správanie, (2) Boh nás povolal k svätosti a (3) Boh nám dáva svojho Ducha, aby nám pomáhal. V tejto a ďalších dvoch častiach sa na tento problém pozrieme bližšie.

V treťom verši Pavol predstavuje duchovný rast obrazom typickým pre hebrejské myslenie – hovorí o ňom ako o svätosti alebo posvätení.

Tradične sa svätosť definuje ako „oddelenie na sväté použitie“. V liste Pavol dáva tomuto termínu ešte špecifickejší význam. Svätosť je stav, ktorý tesalonickí kresťania dosiahnu pri Ježišovom návrate. (1Tes 3,13) Vo štvrtej kapitole sa apoštol snaží zdôrazniť skôr proces (priebeh) ako výsledok. Lepšie by sme to možno vyjadrili slovom „posväcovanie“ než „posvätenie“. Boh chce, aby sme vstúpili do tohto procesu. (1Tes 4,3)

Pavol nepredstavuje „populárne“ evanjelium bez pravidiel a zákonov. Biblia kladie určité požiadavky na tých, ktorí sú v Kristovi. Opakom „posvätenia“ alebo „svätosti“ je vo verši 7 spomínaná „nečistota“. Preto apoštol v treťom verši vyzýva čitateľov, aby sa „zdržiavali smilstva“. V gréckom texte je tu použité slovo „porneia“, ktoré má pomerne široký význam. Môže sa týkať mnohých vecí – od pornografie a prostitúcie, až po akúkoľvek sexuálnu aktivitu mimo manželstva.

Niet pochyb o tom, že spasenie je dar Božej milosti, ktorý prijímame vierou. Boh si však praje, aby sa náš duchovný život vyznačoval rastom a smeroval k ideálu, ktorý predstavuje Ježiš.

- **Dar sexuality potvrdzuje, že náš Spasiteľ chce, aby sme boli na tejto zemi šťastní. V živote mnohých ľudí sa však tento dar stal kliatbou, ktorá im prináša bolesť a trápenie. Ako sa naučiť správne a múdro zaobchádzať s týmto darom? Ako môžeme ako kresťania pomôcť ďalšej generácii, aby sa uchránila pred zbytočnými bolestivými pádmi?**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

NIE AKO POHANIA

A každý z vás aby vedel žiť so svojou vlastnou ženou sväto a s úctou, nie s náruživou žiadostivosťou ako pohania, ktorí nepoznajú Boha. (1Tes 4,4.5 SEkP)

Abý jeden každý z vás vedel zaobchodiť so svojou nádobou v posvätení a v česti, nie v náruživosti žiadosti ako aj pohania, ktorí neznajú Boha. (1Tes 4,4.5 Roh)

Vyhýbajte sa necudnosti a nepodliehajte vášnivosti ako pohania, ktorí nepoznajú Boha. (1Tes 4,4.5 NpK)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aj keď niektorí filozofi Pavlovej doby odsudzovali určité druhy sexuálnej zvrátenosti, vtedajšia spoločnosť mala k sexuálnej voľnosti značne liberálny prístup. Známy pohanský rečník Cicero dokonca vyhlásil, že „ak sa niekto domnieva, že mladým ľuďom by sa mali zamedziť sexuálne romances, hoci aj s kurtizánami, potom je to bezpochyby človek neveriteľne úzkoprsý... a jeho postoj je nielen v rozpore so zvyklosťami našej doby, ale aj v rozpore so zvykmi našich predkov. Či to nie je celkom bežné správanie? Pozastavil sa niekto niekedy nad tým? Kto by to zakazoval?“ (Abraham Malherbe, *The Letters to the Thessalonians*, *The Anchor Bible*, str. 235.236)

Zdá sa, že vtedajší svet sa v tejto oblasti príliš nelíšil od súčasného sveta. Podobne ako dnes, aj vtedy mnohí ľudia prijímali posolstvo apoštola Pavla veľmi ťažko.

Ako riešenie tohto problému dáva Pavol radu, aby kresťan náležito zaobchádzal (doslova „získal si“) so svojou „nádobou“ (Roh). Význam tohto zvláštneho slovného spojenia nie je na prvý pohľad celkom jasný. Ak pod pojmom „nádoba“ myslel Pavol „ženu“ (takto je toto slovo použité napríklad v 1Pet 3,7: „Vy, mužovia, tak podobne, spolubývajte s nimi podľa rozumu ako so slabšou nádobou ženskou...“ Roh), potom tým chcel povedať, aby každý muž žil v riadnom a čestnom manželstve, a tak sa vyhol pokušeniu nelegitímneho sexuálneho vzťahu.

Niektoré z moderných prekladov pod slovom „nádoba“ vnímajú mužovo vlastné telo. V tom prípade by sme mali tieto slová vysvetliť ako výzvu odovzdať aj svoje telo pod vládu Svätého Ducha.

V oboch prípadoch je však zrejmé, že Pavol vystupuje proti morálnej ľahostajnosti svojej doby. Kresťania nemajú žiť tak, ako žijú pohania. Normy spoločnosti sa nesmú stať našimi normami. Sex je svätý Boží dar vyhradený pre manželstvo medzi mužom a ženou. Ak vybočí z kolají daných Bohom, prinesie viac škody ako úžitku.

APLIKÁCIA

- **Pavol apeluje na kresťanov, aby žili inak – podľa princípov a noriem, ktoré určuje Biblia. Riadiš sa vo svojom osobnom živote biblickými princípmi a normami? A v rodinnom živote?**

PODLA BOŽIEHO ZÁMERU

V tejto veci nech nikto nevybočuje z medzí a nech nepodvádza svojho brata, pretože Pán sa za to všetko pomstí, ako sme vám to už prv povedali a dosvedčili. Ved' Boh nás nepovolal k nečistote, ale k posväteniu. Kto teda toto odmieta, neodmieta človeka, ale Boha, ktorý vám dáva svojho Svätého Ducha. (1 Tes 4,6–8 SEkP)

V jednom rozhovore sa muž v stredných rokoch zveril svojmu kazateľovi: „Ako mladý chlapec som si myslel, že sex a láska je to isté. Po svadbe som si uvedomil, že predmanželský sex ma zranil nielen fyzicky (nakazil sa pri ňom pohlavnou chorobou), ale uškodil predovšetkým nášmu manželstvu. Aj keď dnes sme obaja kresťania, museli sme sa s manželkou roky vyrovnávať s dôsledkami našich predchádzajúcich vzťahov.“

Biblické obmedzenia v oblasti sexuality neboli dané preto, že nám Boh nechcel dopriať niečo krásne. Skôr nás chcel chrániť pred telesnými a emocionálnymi zraneniami, ktoré často prichádzajú ako dôsledok ich nerešpektovania. Ako kresťania tieto „obmedzenia“ vedome prijímame, pretože cítime zodpovednosť nielen za seba, ale aj za ostatné ľudské bytosti, za ktoré Kristus zomrel. Ublížiť niekomu svojou nezdržanlivosťou v sexuálnej oblasti znamená hrešiť proti Bohu (1 Moj 39,9), v očiach ktorého majú aj ostatní ľudia obrovskú cenu. Náš postoj k sexu v konečnom dôsledku súvisí s naším postojom k Bohu. Pohanov, ktorí nepoznajú Boha, ovláda žiadostivá vášeň. (1 Tes 4,5) Odmietanie Boha nakoniec povedie k nemorálnemu správaniu. Tí, ktorí ignorujú biblické učenie o sexualite, odmietajú nielen toto posolstvo, ale aj samotného Boha. (1 Tes 4,8)

Keď sa stotožníme s Božím zámerom so sexom, môžeme sa z neho radowať ako z nádherného obrazu nesebeckej lásky, akú nám v Kristovi preukázal sám Boh. (Ján 13,34.35) Je to Boží dar. V správnom kontexte nám môže pomôcť hlbšie pochopiť Božiu lásku k ľudstvu a jeho túžbu po blízkosti s tými, ktorých miluje.

- **Dnešný biblický text nás vyzýva k posväteniu a svätému životu. Ako tomu rozumieš? Týka sa tento text len oblasti sexuálneho života? Ktoré iné oblasti sem môžeme zaradiť? Ako sa v nich môže prakticky prejavíť tvoje „posvätenie“?**

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

ŽIVIŤ SA PRÁCOU VLASTNÝCH RÚK

O bratskej láske vám netreba písať, lebo sám Boh vás naučil navzájom sa milovať. A vy sa tak i správate k všetkým bratom po celom Macedónsku. No napomíname vás, bratia, aby ste v tom stále viac rástli a usilovali sa pokojne žiť, konať si svoje povinnosti a pracovať vlastnými rukami, ako sme vám prikázali; aby ste sa počestne správali voči tým, čo sú mimo a neboli ste tak od nikoho závislí. (1Tes 4,9–12 SEkP)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V gréčtine existuje pre naše slovo „láska“ celý rad výrazov. V Novom zákone sa stretávame predovšetkým s dvoma. (Je zaujímavé, že napríklad výraz „eros“, ktorý vyjadruje sexuálny rozmer lásky, v Novom zákone vôbec nenachádzame.) V Biblii sa najčastejšie vyskytuje slovo „agapé“, ktoré sa týka nesebeckej obetavosti v láskyplnom vzťahu. Často je použité v súvislosti s Kristovou láskou prejavenu na kríži.

V dnešnom texte (v. 9) je použité grécke slovo „filadelfia“. Označuje bratskú lásku, ktorá pramení z pokrvnej príbuznosti. V cirkvi sa význam tohto slova rozšíril na lásku k všetkým spoluveriacim, teda na širšiu „rodinu“, do ktorej sme sa rozhodli vstúpiť. Táto „rodinná láska“ je zázrak, ktorý Boh vo svojej milosti koná v srdciach tých, čo ho nasledujú.

Verše 11 a 12 naznačujú, že v tesalonickom zbore žili aj leniví a záhalčiví ľudia. Nadšenie z vedomia Kristovho blízkeho návratu pravdepodobne viedlo niektorých k tomu, že prestali pracovať a nechali sa vydržiavať svojimi pohanskými susedmi. Očakávanie Krista ani odovzdanie sa úplne do jeho služby nesmie viesť k nečinnosti a lenivosti. Mnohí si totiž môžu urobiť jediný obraz o kresťanstve na základe správania a konania svojich kresťanských susedov v ich každodennom živote.

Pavol preto vyzýva svojich čitateľov, aby si nezakladali na svojom vplyve alebo moci, ale na tom, že budú „pokojne žiť“ (v. 11), venovať sa svojej práci a vlastnými rukami si zaoštarovať živobytie. Dnes by sme mohli tieto slová parafrázovať takto: „Nájdite si prácu, ktorá užívi vás i vašu rodinu a zo svojich úspor pomáhajte tým, ktorí sú v núdzi.“

APLIKÁCIA

- **Ako môžeš prakticky aplikovať Pavlovu výzvu do svojho života, aj keď nás od nej delí veľká priepasť času, miesta, kultúry a prostredia?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Láska je čistý a svätý princíp. Žiadostivá vášeň nepripúšťa nijaké obmedzenia a kontrolu rozumu. Je slepá voči tomu, kam vedie, a nedokáže vnímať súvislosť medzi príčinou a následkom.“ (1MCP 222)

„Láska je čistá a svätá. Túžby a vášne prirodzeného srdca sú niečo úplne iné. Zatiaľ čo čistá láska chce vpustiť do všetkých plánov Boha, aby mohla byť v dokonalom súlade s Božím duchom, vášeň je tvrdohlavá, unáhlená, nerozumná, bráni sa všetkým obmedzeniam a z predmetu svojej túžby si nakoniec urobí modlu. V celom správaní človeka, ktorý skutočne miluje, sa bude prejavovať Božia milosť.“ (The Advent Review and Sabbath Herald, 25.9.1888)

„Kto nechce podľahnúť satanským zvodom, musí dobre strážiť vstupné dvere svojho srdca a vyhýbať sa všetkému, čo podnecuje nečisté myšlienky, či už ide o čítanie, hľadanie alebo počúvanie. Netreba pripustiť, aby sa nám myšlienky zapodievali všetkým, čo nám našepkáva nepriateľ spasenia. Ak si srdce bdelo nestrážime, potom zlo vonkajšieho sveta prebudí zlo v našom vnútri a človek sa ocitne v duchovnej tme.“ (SA 311; AA 518)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ PREMÝŠĽANIE

- V uvedenom citáte Ellen Whiteová hovorí o potrebe „strážiť vstupné dvere svojho srdca“. Ako sa to dá konkrétne robiť v každodennom živote? Ako sa takéto rozhodnutie prejaví v aktivitách, ktorými naplníme svoj deň?
- V prvom liste do Tesaloniky Pavol pomerne často používa výraz „stále viac“. Opisuje ním rast kresťana, čo sa týka jeho charakteru a konania. Ako môže cirkevné spoločenstvo vytvoriť vhodné prostredie a podporovať osobný rast?
- Predstavte si, že vás mladý človek požiada, aby ste uviedli dva praktické a rozumné dôvody, prečo so sexom počkať až do svadby. Čo by ste mu odpovedali? Prečo?

ZHRNUTIE

V prvých dvanástich veršoch štvrtej kapitoly Pavol hovorí o problémoch, s ktorými sa aj dnes stretávajú kresťanské zbory, najmä v mestách. Sexualita je síce veľmi osobná záležitosť, no ak sa cirkev jasne nevyjadrí k jej zneužívaniu, môže ohroziť celé spoločenstvo. Rovnako dôležité je aj to, ako naše okolie vníma náš kresťanský život (v susedstve, na pracovisku). Pavlove rady sú pre nás dnes rovnako aktuálne, ako boli pre čitateľov v jeho dobe.